

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ**

ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2019

ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ: ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 31 ΜΑΪΟΥ 2019

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2019

ΜΑΘΗΜΑ: ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ, Α΄ ΣΕΙΡΑ

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Παρασκευή, 31 Μαΐου 2019

Ώρα: 08:00 - 10:30

**Ο ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΤΟΥ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ
ΑΠΟ ΔΕΚΕΠΤΑ (17) ΣΕΛΙΔΕΣ**

ΜΕΡΟΣ Α΄ (20 Μονάδες)

Στο Μέρος Α΄ ο μαθητής θα πρέπει να απαντήσει και τα δυο ερωτήματα.

Ζήτημα 1:

Οι σωστές απαντήσεις είναι οι εξής:

1. ΣΩΣΤΟ
2. ΣΩΣΤΟ
3. ΛΑΘΟΣ
4. ΛΑΘΟΣ
5. ΣΩΣΤΟ
6. ΛΑΘΟΣ
7. ΛΑΘΟΣ
8. ΣΩΣΤΟ
9. ΣΩΣΤΟ
10. ΣΩΣΤΟ

Κάθε σωστή απάντηση θα αξιολογείται με μία (1) μονάδα.

Ζήτημα 2:

Οι σωστές απαντήσεις είναι οι εξής:

- 1-Δ
- 2-Δ
- 3-Δ
- 4-Γ
- 5-Γ

Κάθε σωστή απάντηση θα αξιολογείται με δύο (2) μονάδες. Στην περίπτωση που ο μαθητής σημειώσει περισσότερες από μία απαντήσεις τότε η απάντηση θα θεωρηθεί άκυρη και δεν θα δίνονται μονάδες.

ΜΕΡΟΣ Β´ (45 Μονάδες)

Ο μαθητής θα πρέπει να απαντήσει στα τρία (3) από τα τέσσερα (4) ερωτήματα. Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με δεκαπέντε (15) μονάδες. Σε περίπτωση που ο μαθητής απαντήσει και στις τέσσερις (4) ερωτήσεις, τότε θα ληφθούν υπόψη οι πρώτες τρεις (3) απαντήσεις στο τετράδιο απαντήσεων.

ΖΗΤΗΜΑ 1

B.1.1. Να αναφέρετε **τέσσερις (4)** θεατρικές συμβάσεις του Αρχαίου Δράματος.

Η απάντηση θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει τέσσερα (4) από τα πιο κάτω σημεία. Θα γίνονται αποδεκτές οι πιο κάτω απαντήσεις και οποιεσδήποτε άλλες απαντήσεις, οι οποίες παραπέμπουν εννοιολογικά στις πιο κάτω απαντήσεις.

(μονάδες 4 Χ1 = 4)

1. Οι ρόλοι ερμηνεύονταν μόνο από άντρες.
2. Ερμηνεία γυναικείων ρόλων από άντρες.
3. Ένας έως τρεις υποκριτές.
4. Χρήση του θεατρικού προσωπείου/μάσκας.
5. Ο Χορός: Συνεχής παρουσία στη σκηνή εκτός εξαιρέσεων.
Αναπόσπαστο στοιχείο της Τραγωδίας.
6. Ο Αυλητής στο κέντρο της ορχήστρας - πριν αρχίσει το έργο ή μαζί με τον Χορό - μπορεί να έπαιζε ασταμάτητα.
7. Η αποφυγή αναπαράστασης σκηνών βίας ή φόνου επί σκηνής, περιγραφή μέσω των αγγελικών ρήσεων (από τον αγγελιοφόρο).
8. Ο χώρος της θεατρικής παράστασης είναι το Αμφιθέατρο: (αμφιθέατρο, ανοιχτό, υπαίθριο, μεγάλης χωρητικότητας, άψογη ακουστική).
9. Ο χρόνος: Οι παραστάσεις λάμβαναν χώρα από την ανατολή του ηλίου ως τη δύση.

B.1.2. Να αναφέρετε και να επεξηγήσετε τη συνεισφορά του **Βοντεβίλ** στην ανάπτυξη του κινηματογράφου.

(μονάδες 2 Χ2,5 = 5)

Το **Βοντεβίλ** συμβάλλει στην ανάπτυξη του κινηματογράφου με τους παρακάτω τρόπους:

- Προσφορά σταθερής στέγης στον κινηματογράφο από τους επιχειρηματίες του Βοντεβίλ. Πολλές δεκαπεντάλεπτες ταινίες προβάλλονταν στα διαλείμματα των θεαμάτων Βοντεβίλ.
- Συχνά, το σταθερό κοινό των αιθουσών του Βοντεβίλ ήταν οι πρώτοι θεατές αμερικανικών ταινιών. Προσφορά του Βοντεβίλ η ομαλή πρόσβαση στον κινηματογράφο σε σταθερό κοινό (προβολή δεκαπεντάλεπτων ταινιών ανάμεσα στα νούμερα του Βοντεβίλ).
- Πολλοί από τους ηθοποιούς του θα περάσουν στον κινηματογράφο, όπου θα μεταφέρουν και το συγκεκριμένο στυλ παιξίματος.

Απλή αναφορά: 1 μονάδα

Επεξήγηση: 1,5 μονάδα

Οι μαθητές αναμένεται να γράψουν δυο(2) στοιχεία. Αν γράψουν και τα τρία (3) ως απλή αναφορά θα πάρουν τρεις (3) μονάδες.

B.1.3. (α) Να αναφέρετε το καλλιτεχνικό ρεύμα στο οποίο ανήκει το Αστικό Δράμα. (β) Να αναπτύξετε τις πιο κάτω αλλαγές που προέκυψαν στο σκηνικό περιβάλλον την περίοδο του Αστικού Δράματος:

i. στη χρήση αυλαίας
ii. στον χώρο δράσης

(μονάδες 6)

(α) Το Αστικό Δράμα ανήκει στο καλλιτεχνικό ρεύμα του Ρεαλισμού. **(2 μονάδες)**

(β) i. αυλαία: Επίδραση της χρήσης της αυλαίας (χρόνος για αληθοφάνεια).

1. Οδηγεί στη ρεαλιστικότερη απόδοση του πραγματικού στη σκηνή.
2. Το άνοιγμα και το κλείσιμο της αυλαίας μεταξύ των πράξεων δεν επιτρέπει στον θεατή να βλέπει την αλλαγή σκηνικών, κάτι που χαλάει την ψευδαίσθηση του πραγματικού.
3. Αυτό που βλέπει ο θεατής είναι το τελικό αποτέλεσμα που διαμορφώθηκε στα παρασκήνια. Με το κλείσιμο των φώτων της πλατείας, ξαφνικά ανοίγει η αυλαία και εμφανίζεται σαν από μηχανής θεός, ένας άλλος κόσμος, σαν μια «φέτα ζωής».

Οι μαθητές αναμένεται να αναφέρουν τουλάχιστον δύο (2) στοιχεία. (2X1 = 2)

ii. Στον χώρο δράσης.

1. **Η σκηνική δράση** στα περισσότερα έργα μεταφέρεται στο εσωτερικό του αστικού σπιτιού (σαλόνι ή καθιστικό).
2. Φέρνει στο φως τις ιδιωτικές στιγμές του κόσμου.
3. Σε ό,τι αφορά τον **χώρο δράσης**, γίνεται ολοένα και πιο μικρός και άρα πιο εύκολα διαχειρίσιμος.

4. Ανοίγει μια μεγάλη «κλειδαρότρυπα» και αποκαλύπτει την "αόρατη", την οικογενειακή ζωή των συνανθρώπων μας, των γειτόνων μας.

Οι μαθητές αναμένεται να αναφέρουν τουλάχιστον δύο (2) στοιχεία. (2X1 = 2)

ΖΗΤΗΜΑ 2

B.2.1. Να αναφέρετε **τέσσερις (4)** θεματικούς άξονες του Αστικού Δράματος.

(4 X 1 = 4)

Η απάντηση θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει τέσσερα (4) από τα πιο κάτω σημεία. Θα γίνονται αποδεκτές οι πιο κάτω απαντήσεις και οποιεσδήποτε άλλες απαντήσεις, οι οποίες παραπέμπουν εννοιολογικά στις πιο κάτω απαντήσεις.

Κοντά στα καθημερινά και κοινωνικά προβλήματα της εποχής:

1. Η γυναικεία χειραφέτηση.
2. Η κοινωνική δικαιοσύνη.
3. Τα δίκαια των εργαζομένων.
4. Το ξεπέραςμα των παραδοσιακών αντιλήψεων μιας φθίνουσας αριστοκρατικής παράδοσης και η εφαρμογή νέων αξιακών προτύπων και μοντέλων κοινωνικής ανάπτυξης και προόδου.
5. Συγκρούσεις για λόγους κοινωνικούς, ταξικούς, οικονομικούς, ψυχολογικούς, νοοτροπίας, ηθικής τάξεως κ.λπ.
6. Η ισότητα των φύλων.
7. Η αστική οικογένεια.
8. Η σημασία του χρήματος.

Κάθε σωστή απάντηση παίρνει μία (1) μονάδα.

B.2.2. Να γράψετε ένα σύντομο κατατοπιστικό σημείωμα για την **Παράβαση**, ως στοιχείο της δομής της Αρχαίας Αττικής Κωμωδίας.

(Έκταση: 50-70 λέξεις)

(4X2 = 8)

Παράβαση:

1. Διακόπτει τη δράση περίπου στη μέση.
2. Προσωρινή αποποίηση του Χορού από τον θεατρικό του ρόλο (το προσωπίό του), και απευθύνεται άμεσα στο κοινό (*παραβαίνω= προχωρώ –προς τον Δήμο*).
3. Ανήκει αποκλειστικά στον Χορό.
4. Διασπά τη θεατρική ψευδαίσθηση.

5. Άσχετα θέματα με την υπόθεση. Δεν αποτελεί όμως ξένο σώμα.
6. Κρίσεις για την πολιτική και κοινωνική κατάσταση.
7. Συνοδεία αυλού.
8. Η παράβαση έδινε χρόνο στους υποκριτές που αποχωρούσαν να αλλάξουν και να ξεκουραστούν.
9. Μέσα στον χρόνο που είχε στη διάθεση του, ο Χορός έδραπε της ευκαιρίας
 - Για να επαινέσει τον συγγραφέα.
 - Να κατηγορήσει άλλους ποιητές ότι κλέβουν τις ιδέες του.
 - Να παραπονεθεί για τη θέση που πήρε σε κάποιον άλλο δραματικό αγώνα.
10. Να πειράξει τους θεατές και να επιτεθεί κριτικά σε όποιο πρόσωπο (προσωπική σάτιρα, σκώμμα) και όποιο θέμα απασχολούσε την κοινωνία εκείνη την περίοδο, μεταφέροντας έτσι το ξεκάθαρο μήνυμα του ποιητή γύρω από ένα κοινωνικό ή πολιτικό ή καλλιτεχνικό ζήτημα, συνήθως με τη συνοδεία βωμολοχιών.
11. Στα τελευταία έργα του, **Πλούτος** και **Εκκλησιάζουσες** ο Αριστοφάνης δεν κάνει χρήση της Παράβασης, γιατί οι ελευθερίες του Δήμου είχαν πια περιοριστεί.
12. Ακολουθεί τον αγώνα.

Οι μαθητές αναμένεται να δώσουν τέσσερα (4) σημεία.
 Κάθε σωστή απάντηση παίρνει δύο (2) μονάδες.
 Η απλή αναφορά παίρνει μία (1) μονάδα.

B.2.3. Να αναφέρετε και να αναλύσετε δυο (2) βασικές αρχές του Ρεαλισμού.

(2X1.5=3)

Η απάντηση θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει δυο (2) από τα πιο κάτω σημεία. Θα γίνονται αποδεκτές οι πιο κάτω απαντήσεις και οποιεσδήποτε άλλες απαντήσεις, οι οποίες παραπέμπουν εννοιολογικά στις πιο κάτω απαντήσεις.

1. **Πειστικότητα:** Ο πραγματικός φυσικός κόσμος πρέπει να αποδίδεται με τρόπο που να πείθει τον κόσμο. // Η απεικόνιση της πραγματικότητας με αληθοφάνεια.
2. **Παρατήρηση:** Μόνο η άμεση παρατήρηση μπορεί να προσεγγίσει την αλήθεια.
3. **Ζωή στο παρόν:** Αυτή μπορεί να γίνει αντικείμενο παρατήρησης. // Αντικείμενο άμεσης παρατήρησης μπορεί να είναι μόνο οι σύγχρονοι τρόποι ζωής και η σύγχρονη ζωή, γιατί αυτή βιώνεται τη στιγμή που μελετάται.
4. **Αντικειμενικότητα:** Ο καλλιτέχνης οφείλει να αποδίδει τον φυσικό κόσμο με αντικειμενικότητα και να προσπαθεί να μην επενδύει σε αυτόν προσωπικά συναισθήματα, ερμηνείες και πεποιθήσεις.

Κάθε σωστή απάντηση παίρνει μία (1) μονάδα.
 Η απλή αναφορά παίρνει μισή (0.5) μονάδα.

ΖΗΤΗΜΑ 3

B.3.1. Να αναφέρετε **τρεις (3)** θεματικούς άξονες, του έργου *Λεωφορείο ο Πόθος* του Τέννεσι Ουίλιαμς.

(3X1=3)

Η απάντηση θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει τρία (3) από τα πιο κάτω σημεία. Θα γίνονται αποδεκτές οι πιο κάτω απαντήσεις και οποιεσδήποτε άλλες απαντήσεις, οι οποίες παραπέμπουν εννοιολογικά στις πιο κάτω απαντήσεις.

1. **Ήρωες-ηττημένοι:** Η ηρωίδα του έργου χάνει τη μάχη με τον περίγυρο, καθώς προσπαθεί να βρει έναν χώρο να αγκυροβολήσει τα όνειρά της.
2. **Έρωτας:** Πάντα τιμωρείται. Συχνά ταυτίζεται με τον θάνατο. Εδώ η κατάληξη είναι το ψυχιατρείο.
3. **Θεός:** Τιμωρεί τους παραβάτες της ηθικής. Δεν συγχωρεί. Η Μπλανς πρέπει να τιμωρηθεί.
4. **Ψευδαισθήσεις:** Οι ευαίσθητοι ήρωες του Ουίλιαμς είναι όλοι ονειροπόλοι. Ζουν με ψευδαισθήσεις. Η Μπλανς είναι ένα τυπικό παράδειγμα.
5. **Λογική και συναίσθημα:** Οι σχέσεις των δύο είναι πάντα συγκρουσιακές. Η Μπλανς χάνει, παλεύοντας μόνο με το συναίσθημα. Η κοινωνία (που την εκπροσωπούν ο Κοβάλσκι και η Στέλλα) πάντα κερδίζει με βοήθο τη ψυχρή λογική.
6. **Μοτίβο της φυγής:** Το συναντάμε σε όλα τα έργα του Ουίλιαμς. Η Μπλανς αναζητεί διαρκώς τρόπους να βρίσκεται κάπου αλλού, μακριά από καταστάσεις που την αποκλείουν.
7. **Κοινωνικές αξίες:** Ο Ουίλιαμς δείχνει μέσα από την Μπλανς πόσο σκληρή μπορεί να είναι η κοινωνία απέναντι στους ευαίσθητους και ονειροπόλους.

- Κάθε σωστή απάντηση παίρνει μία (1) μονάδα.
- Η απλή αναφορά παίρνει (0.5) μονάδα.

B.3.2. Να γράψετε **δύο (2)** χαρακτηριστικά του έργου του Τέννεσι Ουίλιαμς.

(2X2=4)

1. **Ύμνος στο Εγώ:** Τα έργα του, στο σύνολό τους, είναι ένας ύμνος του "Εγώ" με όλα τα πάθη και τις αρετές του. Πρωταγωνιστούν πλάσματα που ταλαντεύονται ανάμεσα στην ευτυχία και τον εφιάλητη της αποτυχίας. Καθώς βλέπουν τα όνειρα τους να ματαιώνονται και τις ψευδαισθήσεις τους να καταρρέουν, βιώνουν την

απογοήτευση, την αγωνία της μοναξιάς και της απόρριψης, τον φόβο της παράνοιας και την απελπισία της χαμένης νιότης.

2. Εμπλουτίζει το αμερικάνικο θέατρο με εξαιρετικούς χαρακτήρες, κυρίως γυναικείους.
3. Χαρακτηρίζεται από λυρισμό.
4. Οι χαρακτήρες του βιώνουν τη ματαίωση των ονείρων τους, την αγωνία της μοναξιάς, τον φόβο της παράνοιας, τη χαμένη νιότη, την άδοξη συντριβή των ψευδαισθήσεών τους.
5. Τα βιογραφικά στοιχεία του Τέννεσι Ουίλιαμς επηρέασαν το έργο του.

- Κάθε σωστή απάντηση παίρνει δύο (2) μονάδες.
- Η απλή αναφορά παίρνει μία (1) μονάδα.

B.3.3. Να αναφέρετε **τέσσερα (4)** δομικά/μορφολογικά χαρακτηριστικά του **Θεάτρου του Παραλόγου**.

(4X2=8)

Η απάντηση θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει τέσσερα (4) από τα πιο κάτω σημεία. Θα γίνονται αποδεκτές οι πιο κάτω απαντήσεις και οποιεσδήποτε άλλες απαντήσεις, οι οποίες παραπέμπουν εννοιολογικά στις πιο κάτω απαντήσεις.

1. Συγκρούσεις χωρίς λογικές αιτίες
2. **Δραματικός χρόνος:** Δεν είναι ο λογικός και προβλέψιμος χρόνος των ρεαλιστών. Εδώ ο χρόνος συστέλλεται και διαστέλλεται ανάλογα με τις υποκειμενικές διαθέσεις και προθέσεις. Δεν έχει καμιά σημασία τι ώρα είναι, ούτε τι μέρα είναι. Άλλωστε ποιος θα το πει και ποιος θα το επιβάλει; Ο καθένας προβάλλει τη δική του αντίληψη χώρου και χρόνου. Στον κόσμο όπου ζουν οι ήρωες του παραλόγου δεν υπάρχει παρελθόν ή μέλλον, αφού ο χρόνος κινείται διαρκώς σε κύκλους, (ξανά)παίζοντας το ίδιο σενάριο με τις ίδιες καταστάσεις, τις οποίες ο θεατής καλείται να συνδέσει προκειμένου να αντιληφθεί το νόημά τους και τη θέση τους στα πράγματα.
3. **Χώρος:** Είναι εξίσου ασαφής όπως και ο χρόνος. Δεν έχει κάποια διακριτή ταυτότητα, όπως έχει το κουκλόσπιτο της Νόρας, για παράδειγμα, στον Ίψεν
4. **Η εξέλιξη της πλοκής:** Σε ένα πιο συμβατικό έργο βασίζεται κατά κανόνα στον συσχετισμό μεταξύ αιτίας και αποτελέσματος. Στο Παράλογο δεν ισχύει η λογική τακτοποίηση των πραγμάτων. Απουσιάζει η αιτία και το αποτέλεσμα. Ή αν υπάρχει το ένα δεν υπάρχει το άλλο. Σπάει δηλαδή η λογική διασύνδεση καταστάσεων. Οι πρωταγωνιστές σε αυτά τα δράματα απλά κοιμούνται, ξυπνάνε, τρώνε, βαριούνται, συγκρούονται χωρίς λογικές αιτίες, και ξανά από την αρχή.

5. **Αρχή-μέση-τέλος:** Αποτέλεσμα της κατάργησης του χώρου/χρόνου/δράσης είναι (εννοείται) και η κατάργηση της αρχής, της μέσης και του τέλους μιας ιστορίας, αφού τίποτα δεν αρχίζει και τίποτα δεν εξελίσσεται ούτε τελειώνει. Όταν απουσιάζει η λογική απουσιάζει και η τάξη. Το ένα προϋποθέτει το άλλο.

6. **Γλώσσα:** Αποτελεί ένα από τα πλέον «χτυπητά» χαρακτηριστικά του Θεάτρου του Παραλόγου. Οι συγγραφείς δεν εμπιστεύονται τη γλώσσα ως «εργαλείο» επικοινωνίας. Η γλώσσα, λένε, δεν είναι ικανή να πάει πέρα από την επιφάνεια. Είναι ένα εργαλείο για μια τυπική και ανούσια συναναστροφή. Όπως την κατάντησε ο άνθρωπος με τα ψέματα και τις πράξεις του, δεν είναι πια σε θέση να εκφράσει την ανθρώπινη ύπαρξη, την ψυχή του ανθρώπου. Η λέξη, δεν αντιστοιχεί πλέον σε κάποιο περιεχόμενο.

Ακύρωση της γλώσσας, του νοήματος, της λογικής, της τάξης που τόσο αγάπησαν οι διαφωτιστές και οι ρεαλιστές. Γλώσσα παραληρηματική, ασυνάρτητη, με συνεχείς επαναλήψεις λέξεων, εννοιών και προτάσεων, που στερούνται περιεχομένου ή εκφράζουν απλοϊκά ή κοινότοπα πράγματα. Παντού μετέωρες κουβέντες, ασάφειες, ατελείωτες σιωπές, φαντασιώσεις και ακαταλαβίστικες καταστάσεις. Ένας δραματικός κόσμος που ζει με κλισέ, γιατί αυτό τους διευκολύνει να μην σκέφτονται.

7. **Χαρακτήρες:** Ζουν σε ένα παρακμιακό περιβάλλον όπου κυριαρχεί η παρόρμηση, το ένστικτο, το ζώδες, το απρόβλεπτο, όπου ακόμη και αυτός ο άνθρωπος, όπως μας τον γνώρισαν οι αρχαίοι δραματικοί και όλοι οι μετέπειτα, είναι μια ανάμνηση. Σαν να έχει εξαφανιστεί. Σαν να τον κατάπιε και αυτόν η ατομική βόμβα. Και αυτό εξηγεί γιατί πολλοί χαρακτήρες δεν έχουν καν όνομα. Μας συστήνονται ως «Αυτός», «Αυτή», το «Χέρι», η «Μύτη». Δεν διακρίνεται κανένα ίχνος ατομικότητας. Πιο πολύ θυμίζουν σκιές κάποιου πραγματικού εαυτού. Σε άλλες περιπτώσεις αντιμετωπίζονται ως αντικείμενα και όχι ως υποκείμενα. Ταυτίζονται με τα άψυχα πράγματα που τους περιβάλλουν. // Απουσία ρεαλιστικών στοιχείων στους χαρακτήρες: Δεν ακολουθούν ένα λογικό μοτίβο κινήτρου-δράσης (μοιάζουν χαμένοι, χωρίς προσανατολισμό σε έναν κόσμο που αδυνατούν να κατανοήσουν, αλλοπρόσαλλοι, μιλάνε με φράσεις κλισέ, επαναλαμβάνουν καθημερινές συνήθειες χωρίς σκοπό, παράλογα κίνητρα, συχνά λειτουργούν σε ζεύγη).

8. **Ανοιχτό τέλος:** Δεν προκύπτουν σαφείς απαντήσεις στα ερωτήματα που διατυπώνονται.// Τα έργα δεν βάζουν κάποιο διανοητικό πρόβλημα που να ζητά λύσεις, ούτε προσφέρουν κάποιο δίδαγμα ή απαντήσεις στα υποθετικά ή πραγματικά ερωτήματα που διατυπώνονται. // Όλα παραμένουν ανοικτά, αναπάντητα, ακανόνιστα. Ο κάθε θεατής είναι ελεύθερος να δώσει τις δικές του απαντήσεις.

9. **Η τάξη** που τόσο αγάπησαν οι θιασώτες του αστικού δράματος και οι φίλοι της λογικής και του ορθού λόγου, εδώ μεταμορφώνεται σε απόλυτη αταξία. Και καταλαβαίνουμε γιατί. Για να υπάρχει τάξη πρέπει να υπάρχει κάτι που να την

επιβάλλει, είτε αυτό το κάτι λέγεται Θεός είτε εξουσία ή νόμοι. Στο Θέατρο του Παραλόγου τίποτα από όλα αυτά δεν είναι παρόν. Ο κάθε άνθρωπος είναι αφεντικό του εαυτού του.

10. **Τραγικό χιούμορ:** Παρά το γκρίζο περιβάλλον υπάρχει χιούμορ σε αυτά τα έργα.
11. **Πού είναι ο Θεός;** Μάταια οι άνθρωποι τον αναζητούν. Έχει εξαφανιστεί, παίρνοντας μαζί του το νόημα και την τάξη. Οι χαρακτήρες του Θεάτρου του Παραλόγου αισθάνονται ότι ζουν απροστάτευτοι σε έναν κόσμο, όπου καμιά θρησκεία δεν μπορεί να τους προσφέρει στήριγμα, και καμιά γλώσσα δεν τους ενώνει. Τελείωσαν οι κοινοί κώδικες συνεννόησης και οι κοινωνικές δομές έχουν καταρρεύσει.
12. **Πού είναι η ευτυχία;** Φαντάζει ανέφικτη, με αποτέλεσμα ο άνθρωπος να ταλανίζεται από το υπαρξιακό αδιέξοδο, χωρίς κανένα όραμα για το μέλλον του. Δεν νοιώθει ότι μπορεί να κάνει σχέδια, γιατί όλα μπορούν να ανατραπούν ανά πάσα στιγμή.
13. **Μοναξιά:** Σε αυτό τον κόσμο που δεν προσφέρει πουθενά λύσεις, ο κάθε ένας σκέπτεται ό,τι θέλει, και αξιολογεί τις πράξεις του, όπως νομίζει. Ο ορισμός της απόλυτης μοναξιάς.
14. **Σεξ:** Στο Θέατρο του Παραλόγου απουσιάζει παντελώς το σεξ, γιατί είναι και αυτό ένα εργαλείο επικοινωνίας το οποίο, όπως όλα τα άλλα μέσα επικοινωνίας, έχει ακυρωθεί. Σε αυτό το θέατρο οι άνθρωποι δεν ερωτεύονται, δεν αγγίζονται, δεν συνομιλούν, δεν αγαπούν.

- Κάθε σωστή απάντηση παίρνει δύο (2) μονάδες.
- Η απλή αναφορά παίρνει μία (1) μονάδα.

ΖΗΤΗΜΑ 4

B.4.1. Να αναφέρετε και να εξηγήσετε **τέσσερις (4)** λειτουργίες του Χορού στην Αρχαία Ελληνική Τραγωδία.

(4X1,5=6)

Η απάντηση θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει τέσσερα (4) από τα πιο κάτω σημεία. Θα γίνονται αποδεκτές οι πιο κάτω απαντήσεις και οποιεσδήποτε άλλες απαντήσεις, οι οποίες παραπέμπουν εννοιολογικά στις πιο κάτω απαντήσεις.

Λειτουργίες του Χορού:

Ο ρόλος του Χορού ήταν εκείνος του συμπρωταγωνιστή στα θεατρικά δρώμενα, υπό την έννοια ότι:

1. Διαλέγεται με τους υποκριτές μέσω του Κορυφαίου.

2. Σχολιάζει.
3. Συμπάσχει μαζί με τους ήρωες.
4. Ενημερώνει το κοινό για τα κίνητρα των πράξεων των χαρακτήρων.
5. Πληροφορεί για το μυθολογικό υπόβαθρο της ιστορίας.
6. Αντικειμενικός παρατηρητής: Ο τραγικός Χορός εξεφραζε άποψη και συναισθήματα, όμως σπανίως οι θέσεις του επηρέαζαν την εξέλιξη της πλοκής. Ήταν πιο πολύ στη θέση ενός αντικειμενικού παρατηρητή/θεατή.
7. Μέσα από τα άσματα και τη σκηνική παρουσία του Χορού, ο θεατής αποκόμιζε κάποια ηθικά διδάγματα και είχε μια πιο ξεκάθαρη εικόνα ως προς το διακύβευμα του τραγικού αγώνα και τον διδακτικό στόχο του έργου.
8. Είσοδος από την πάροδο.
9. Τραγουδά και κάνει ρυθμικές κινήσεις // Τραγουδά και χορεύει τα χορικά τραγούδια.
10. Δεν φεύγει καθόλου από την ορχήστρα (πλην ελαχίστων εξαιρέσεων)
11. Εκπροσωπεί την κοινωνία.
12. Μάρτυρας στα γεγονότα: Αναλόγως συμμετέχει, επηρεάζεται, εμπλέκεται, τάσσεται με το μέρος κάποιου.
13. Βοηθά τη μετάβαση από σκηνή σε σκηνή δίνοντας χρόνο στους ηθοποιούς για αλλαγή αμφίεσης και ρόλου.

- Κάθε σωστή απάντηση παίρνει (1.5) μονάδα.
- Η απλή αναφορά παίρνει (0.5) μονάδα.

B.4.2. Να γράψετε **τρεις (3)** κοινωνικοοικονομικές συνθήκες που επικρατούσαν στην Ευρώπη μετά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου και επηρέασαν το **Θέατρο του Παραλόγου**.

(3X2=6)

Η απάντηση θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει τρία (3) από τα πιο κάτω σημεία. Θα γίνονται αποδεκτές οι πιο κάτω απαντήσεις και οποιεσδήποτε άλλες απαντήσεις, οι οποίες παραπέμπουν εννοιολογικά στις πιο κάτω απαντήσεις.

1. Ο κόσμος καλείται να δει τι απέμεινε αφού σιγήσουν τα όπλα και κατακαθίσει ο κουρνιαχτός από τις αναθυμιάσεις της ατομικής βόμβας.
2. Ένας νέος κόσμος, ανασφαλής.
3. Χωρίς ελπίδα για το μέλλον.
4. Έλλειψη οράματος.
5. Ένας κόσμος με κυρίαρχη τη σκληρότητα του ανθρώπου προς τον άνθρωπο.
6. Η ανθρώπινη ζωή μοιάζει ασήμαντη, χωρίς νόημα.
7. Χωρίς κάποια μεταφυσική αρχή να του προσφέρει κάποια σιγουριά, να του δώσει κάποιες απαντήσεις γιατί ζει, σε ποιο κόσμο ζει και τι πρέπει να κάνει // Απουσία

μεταφυσικών αρχών και αξιών, που στηρίζουν τις ανθρώπινες ενέργειες και την ανθρώπινη ύπαρξη.

8. Αδυναμία εξεύρεσης νοήματος και λογικής αιτιολογίας για τις φρικαλεότητες του πολέμου, στις οποίες οδήγησαν οι απόλυτες ιδεολογίες.
 9. Υπαρξιακός απομονωτισμός, αποξένωση.
 10. Αποσάθρωση κοινωνικών συστημάτων.
 11. Ιδεολογική κρίση.
 12. Έντονη αίσθηση απώλειας (μνήμης, επικοινωνίας, νοήματος, ανθρωπισμού).
 13. Διατάραξη της ισορροπίας στις σχέσεις των ανθρώπων στις μεγαλουπόλεις.
 14. Επιδίωξη με κάθε τρόπο του ατομικού ευδαιμονισμού σε βάρος κάθε υπαρκτικής ή απορριπτόμενης ηθικής αξίας.
- Κάθε σωστή απάντηση παίρνει δύο (2) μονάδες.
 - Η απλή αναφορά παίρνει μία (1) μονάδα.

B.4.3. Να παρουσιάσετε **τρία (3)** χαρακτηριστικά της Αρχαίας Αττικής Κωμωδίας.

(3X1=3)

Η απάντηση θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει τρία (3) από τα πιο κάτω σημεία. Θα γίνονται αποδεκτές οι πιο κάτω απαντήσεις και οποιεσδήποτε άλλες απαντήσεις, οι οποίες παραπέμπουν εννοιολογικά στις πιο κάτω απαντήσεις.

1. Χαλαρή πλοκή.
2. Αθυροστομία.
3. Χρήση φανταστικού στοιχείου.
4. Παράβαση: Παραβίαση της θεατρικής ψευδαίσθησης, οι υποκριτές απευθύνονται άμεσα στους θεατές.
5. Καυστική πολιτική σάτιρα.
6. Δικαίωμα της παρρησίας: Το δικαίωμα να τα λέει όλα χωρίς ποινικές διώξεις. Δεν χαρίζεται σε κανέναν. Τα βάζει ευθέως με τους πολιτικούς, τους δημαγωγούς και όλους εκείνους που εκτιμούσε ότι επωφελούνταν από τη «νόσο» της εποχής ώστε να πλουτίσουν, να εξαπατήσουν κ.λπ. (Οι μόνοι περιορισμοί ήταν να μην διακωμωδούν τα ιερά μυστήρια, τις γυναίκες πολιτικών και τους νεκρούς.)
7. **Γλώσσα:** Ομιλούμενη αττική διάλεκτος με στοιχεία από όλες τις κοινωνικές τάξεις, ανάμεικτα με νεολογισμούς (νέες λέξεις), με περίεργη σύνταξη, αναγραμματισμούς, ιδιώματα, και παρωδίες της επικής, λυρικής και τραγικής γλώσσας, και επιδεικτική ρητορεία, ώστε να δημιουργήσει έναν άλλο κόσμο. Η ιδιαιτερότητα του όμως σε αυτή τη μεικτή σκηνική γλώσσα εντοπίζεται στον τρόπο που αναμειγνύει την χοντροκομμένη κωμωδία και την ωραία λυρική ποίηση. // Συνδυασμός γλωσσικής έκφρασης όλων των κοινωνικών τάξεων (απλών ανθρώπων, ποιητικός λόγος, επιδεικτική ρητορεία), συνδυασμένη με βωμολοχίες

και σεξουαλικά αστεία.

8. **Χαρακτήρες:** Καθημερινοί, ιστορικά πρόσωπα, πλασματικοί, θεοί, ήρωες της μυθολογίας, προσωποποιημένες αφηρημένες έννοιες.
9. **Κωμικό στοιχείο:** Ευρηματικότητα πρόκλησης: καυστική σάτιρα, λεπτή ειρωνεία, ευτράπελες σκηνές, σεξουαλικά αστεία, βωμολοχίες και άσεμνες, χοντροκομμένες χειρονομίες, λογοπαίγνια, φάρσες, έξυπνοι υπαινιγμοί, παρωδίες.
10. **Πολιτική διάσταση:** Σατιρίζει κοινωνικά, πολιτικά, οικονομικά, καλλιτεχνικά θέματα.
11. **Σκώμμα:** Τάση εμπαιγμού, γελοιοποίησης και υποβιβασμού των Αθηναίων πολιτικών και ανθρώπων, των γραμμάτων κ.λπ. (*ονομαστί κωμωδείν*).
12. **Χορός:** Δυναμικά παρεμβατικός. Πολλές κωμωδίες έχουν τίτλο τον Χορό τους // Ενεργός συμμετοχή του Χορού στην υπόθεση και η δυνατότητα να επεμβαίνει δυναμικά στη δράση.
13. **Ανάμεικτο στιλ:** Με αριστοτεχνικό τρόπο αναμειγνύει το πραγματικό και φανταστικό στοιχείο, την ουτοπία με το καθημερινό, δημιουργώντας την εντύπωση πως τα πάντα είναι δυνατά στον κόσμο αυτό. // Πραγματικά και φανταστικά στοιχεία αναμειγνύονται.
14. **Πολιτικός προσανατολισμός:** Ο Αριστοφάνης παρέδωσε στη θεατρική ιστορία έργα-πρότυπα καταγγελτικής σάτιρας με σαφή και ευθύ πολιτικό προσανατολισμό.
 - Κάθε σωστή απάντηση παίρνει δύο (2) μονάδες.
 - Η απλή αναφορά παίρνει μία (1) μονάδα.

ΜΕΡΟΣ Γ΄

(ΜΟΝΑΔΕΣ 35)

Γ.1.1. Ο Κρέοντας και η Αντιγόνη βρίσκονται σε αντιπαράθεση/σύγκρουση:
Να αναφέρετε τον λόγο της αντιπαράθεσης/σύγκρουσης των δύο ηρώων
και να τεκμηριώσετε τη θέση που υποστηρίζει ο καθένας.

(3Χ2=6)

Η απάντηση θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει τα πιο κάτω σημεία. Θα γίνονται αποδεκτές οι πιο κάτω απαντήσεις και οποιεσδήποτε άλλες απαντήσεις, οι οποίες παραπέμπουν εννοιολογικά στις πιο κάτω απαντήσεις.

1. Λόγος αντιπαράθεσης είναι η ταφή του Πολυνείκη. Γραπτοί και άγραφοι νόμοι. (2 μονάδες)
2. Η Αντιγόνη θάβει τον νεκρό αδελφό της παρακούοντας την εντολή/το διάταγμα του βασιλιά της Θήβας Κρέοντα, υποστηρίζοντας ότι οι άγραφοι θεϊκοί νόμοι υπερέχουν/βρίσκονται πάνω από τους ανθρώπινους νόμους / τους νόμους της πολιτείας / Κρέοντα.

Ο Κρέοντας διατάζει να μην ταφεί ο Πολυνείκης διότι εκστράτευσε κατά της πατρίδας του Θήβας με τη βοήθεια επτά στρατηγών από το Άργος. Σε αντίθεση με τον αδελφό της Ετεοκλή για τον οποίο ο Κρέοντας δίνει διαταγή να ταφεί με τιμές ήρωα. Ο Κρέοντας θεωρεί τους νόμους της πόλης πάνω απ' όλα. Βάζει ως πρώτη του μέριμνα τη σωτηρία της πόλης.

- Ο λόγος της αντιπαράθεσης παίρνει 2 μονάδες.
- Τεκμηρίωση του λόγου του καθενός, παίρνει 2 μονάδες.

Γ.1.2. Να περιγράψετε τον χαρακτήρα της Αντιγόνης λαμβάνοντας υπόψη τη συνολική παρουσία της στο έργο του Σοφοκλή <i>Αντιγόνη</i> .
--

(Έκταση: 60-80 λέξεις)

(4Χ2=8)

Θα γίνονται αποδεκτές οι πιο κάτω απαντήσεις και οποιεσδήποτε άλλες απαντήσεις, οι οποίες παραπέμπουν εννοιολογικά στις πιο κάτω απαντήσεις.

1. Άτομο χωρίς ταλαντεύεις.
2. Δεν φοβάται.
3. Παρουσιάζεται ως ένας κλασικός τραγικός ήρωας που ακολουθεί τα πιστεύω του.
4. Παρουσιάζεται θαρραλέα με αυτοπεποίθηση.
5. Περήφανη.
6. Σταθερή στα πιστεύω, στις αρχές και στις αξίες της.
7. Ο Χορός τη χαρακτηρίζει «αλύγιστη κόρη».
8. Στον Κρέοντα συμπεριφέρεται απαξιωτικά, τον ταπεινώνει, φαίνεται να μην τον υπολογίζει καθόλου.
9. Δείχνει να μη φοβάται τον θάνατο, ιδίως όταν δίνει τέλος σε μια δυστυχισμένη ζωή.
10. Έχει επικρατήσει μια ερμηνεία σύμφωνα με την οποία, στην Αντιγόνη επικρατεί ο αγώνας ενός ανθρώπου ενάντια στο απεριόριστο δικαίωμα της κρατικής εξουσίας που δεν αναγνωρίζει πάνω από την παντοδυναμία της κανέναν υπερβατικό νόμο με απόλυτη ισχύ.
11. Έτσι, η Αντιγόνη μετατρέπεται, στην παγκόσμια λογοτεχνία, σ' ένα κλασικό δράμα αντίστασης.
12. Υπάρχουν στην Αντιγόνη κάποια χαρακτηριστικά, ενός πείσματος και μιας σκληρότητας, που δεν θα επιδοκίμαζε η Αττική σωφροσύνη. Ακριβώς εδώ όμως αναγνωρίζεται το τραγικό.
13. Η ανόσια πράξη του Κρέοντα προϋποθέτει μιαν αντίσταση της πιο σκληρής και ανυποχώρητης ακαμψίας. Πώς αλλιώς η Αντιγόνη θα μπορούσε να μαρτυρήσει για τους άγραφους νόμους;

14. Είναι πεπεισμένη ότι πράττει το σωστό και το δίκαιο των άγραφων νόμων των θεών.
15. Θεωρεί ότι είναι δικαίωμα της να τον τιμήσει γιατί δεν πρόκειται να αποκτήσει άλλον αδελφό.
16. Όλες οι αποφάσεις της στρέφονται γύρω από την τιμή του αδελφού της. Από εκεί αντλεί τη δύναμή της.
- Οι μαθητές αναμένεται να γράψουν τουλάχιστον τέσσερα (4) χαρακτηριστικά.
 - Κάθε σωστή απάντηση παίρνει δύο (2) μονάδες.
 - Η απλή αναφορά παίρνει μία (1) μονάδα.

Γ.1.3. Να εξηγήσετε τι ονομάζουμε **ἦθος** σύμφωνα με τα «Κατά Ποιόν» μέρη της Αρχαίας Ελληνικής Τραγωδίας.

(4 μονάδες)

Θα γίνεται αποδεκτή η πιο κάτω απάντηση και οποιεσδήποτε άλλες απαντήσεις, οι οποίες παραπέμπουν εννοιολογικά στην πιο κάτω απάντηση.

ἦθος: Η συμπεριφορά του χαρακτήρα. Η στάση ζωής του ήρωα, όπως εκδηλώνεται μέσα από τις σκέψεις, τις πράξεις και τα έργα του γενικά.

Γ.1.4. Να αναφέρετε **δύο (2)** λόγους για τους οποίους η χρήση του προσωπείου στις παραστάσεις της Αρχαίας Ελληνικής Τραγωδίας ήταν αναγκαία.

(5 μονάδες)

Η απάντηση θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει δύο (2) από τα πιο κάτω σημεία. Θα γίνονται αποδεκτές οι πιο κάτω απαντήσεις και οποιεσδήποτε άλλες απαντήσεις, οι οποίες παραπέμπουν εννοιολογικά στις πιο κάτω απαντήσεις.

1. Υπόδυση πολλαπλών ρόλων.
2. Ερμηνεία γυναικείων χαρακτήρων από άντρες.
3. Αναγνώριση του γένους των χαρακτήρων με βάση το χρώμα. Άντρες σκούρο-γυναίκες λευκό.
4. Αναγνώριση ταυτότητας: γέροντας, ηλικιωμένη, νέος, νέα κ.λπ.
5. Ειδικά προσωπεία: υπερφυσικά όντα, ρόλοι με ειδικά χαρακτηριστικά, αλληγορικές φιγούρες.

6. Ίδιο προσωπείο για τα μέλη του χορού. Αίσθηση της ενότητας και της κοινότητας.
7. Συμπαντικότητα ώστε να κρίνουν τους ήρωες με βάση τις πράξεις τους.

- Κάθε σωστή απάντηση παίρνει 2.5 μονάδες.
- Η απλή αναφορά παίρνει μία (1) μονάδα. Η επεξήγηση (1.5) μονάδα.

Γ.1.5. α. Να γράψετε και να αναπτύξετε τέσσερα (4) χαρακτηριστικά της δραματικής τέχνης του Σοφοκλή. (Έκταση: 80-100 λέξεις)
β. Να αναφέρετε μια (1) καινοτομία που εισήγαγε ο Σοφοκλής.

(12 μονάδες)

Η απάντηση θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει τέσσερα (4) από τα πιο κάτω σημεία. Θα γίνονται αποδεκτές οι πιο κάτω απαντήσεις και οποιεσδήποτε άλλες απαντήσεις, οι οποίες παραπέμπουν εννοιολογικά στις πιο κάτω απαντήσεις.

(α) Χαρακτηριστικά του Σοφοκλή

1. Ο Σοφοκλής αποτυπώνει τον «χρυσό αιώνα του Περικλή», όπου επικρατεί το μέτρο και η αρμονία.
2. Έδωσε την ιδανική προέκταση του **δημοκρατικού πολίτη και της ταυτότητάς του**.
3. **Θεματικοί άξονες:** Τα έργα του δεν συσχετίζονται άμεσα με συγκεκριμένα γεγονότα της εποχής, αλλά με **τις κοινές ανησυχίες των πολιτών**, με την ευρεία έννοια.
4. **Ευφυείς ηγέτες:** Η πραγματικότητα αποδεικνύει ότι **οι πόλεις χρειάζονται ευφυείς και αποφασιστικούς ηγέτες**, και όχι αλαζόνες. Προειδοποιεί ότι οι ηγέτες που έχουν απόλυτη εμπιστοσύνη στον εαυτό τους βάζουν σε κίνδυνο τους ίδιους, και πολύ περισσότερο την κοινωνία, γιατί μπορεί να την εκθέσουν σε κίνδυνο.
5. **Ήρωες:** Παρουσιάζονται πιο γήινοι, πιο φυσικοί και με το ιδανικό ηθικό κάλλος. Είναι χαρακτήρες **όπως πρέπει να είναι** και όχι πέρα από το φυσικό τους «είναι» (Αισχύλος) ή όπως ακριβώς είναι (Ευριπίδης).
6. Προσαρμογή των αρχαίων μύθων, ώστε οι ήρωές του να παρουσιάζονται πιο γήινοι.
7. **Ελεύθερη βούληση:** Ως άτομο βαθιά θρησκευόμενο, πίστευε στη δύναμη της Ειμαρμένης, του πεπρωμένου, αλλά παράλληλα πίστευε ότι **η ελεύθερη βούληση** διαδραματίζει αποφασιστικό ρόλο στη ζωή ενός ανθρώπου. Στα έργα του

αντιμετωπίζει τον άνθρωπο ως άτομο υπεύθυνο που αγνοεί το θέλημα των θεών και αγωνίζεται να πραγματοποιήσει αυτό που αποφασίζει, με συνέπειες συχνά ολέθριες. Εκείνο που μετράει είναι να αναλάβει τις ευθύνες των πράξεών του.

8. **Γλώσσα:** Απλή, χωρίς κανένα ρητορικό τόνο ή στόμφο και με τρομερή εσωτερική δύναμη. Το γεγονός ότι χρησιμοποιεί την αττική διάλεκτο του 5^{ου} αιώνα, μπορεί να συνδεθεί με την προσπάθεια του να δείξει ότι η σκέψη του είναι προσιτή και εφικτή. //Σαφήνεια, ακριβολογία, γλυκύτητα (ήδύτητα), απουσία ρητορικού τόνου.
9. **Ενότητα δράσης:** Προχώρησε σε έναν νέο τρόπο πλοκής του μύθου, διαφορετικό από εκείνον που χρησιμοποιούν οι άλλοι τραγικοί. Σύμφωνα με τον τρόπο αυτό, η μια πράξη διαδέχεται την άλλη αποτελώντας ένα οργανικό σύνολο – σε αντίθεση π.χ. με τον Αισχύλο, στο έργο του οποίου η γραμμικότητα εξέλιξης των γεγονότων δεν είναι τόσο δυνατή.
10. **Χορός:** Δεν επηρεάζει καθοριστικά, δεν αναλαμβάνει καθοριστική πρωτοβουλία.
11. **Τεχνική του Σοφοκλή:** Αλλαγή κατεύθυνσης της υπόθεσης από τη μέση του έργου και εστίαση σε άλλο χαρακτήρα (ο πρώτος φεύγει, πεθαίνει κ.λπ.).
12. Ο άνθρωπος μάχεται με τους Θεούς.

- Κάθε σωστή απάντηση παίρνει 2.5 μονάδες.
- Η απλή αναφορά παίρνει μία (1) μονάδα. Η επεξήγηση 1.5 μονάδα.

Σύνολο μονάδων: 10

(β) Καινοτομίες Σοφοκλή

Η απάντηση θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει ένα (1) από τα πιο κάτω σημεία. Θα γίνονται αποδεκτές οι πιο κάτω απαντήσεις και οποιεσδήποτε άλλες απαντήσεις, οι οποίες παραπέμπουν εννοιολογικά στις πιο κάτω απαντήσεις.

1. Αύξηση των μελών του χορού από 12 σε 15.
2. Εισαγωγή του τρίτου υποκριτή, η οποία διεύρυνε ακόμα περισσότερο τα διαλογικά μέρη (Επεισόδια).
3. Εμπλουτισμός σκηνογραφίας.
4. Τρεις τραγωδίες με διαφορετική υπόθεση από τον ίδιο θεματικό κύκλο.
5. Ισορροπία ανάμεσα στο λυρικό στοιχείο και τα διαλογικά μέρη.
6. Βελτίωση της σκηνογραφίας. Έγχρωμη σκηνογραφία (περίακτοι).
7. Δίδασκε τα έργα του χωρίς να συμμετέχει σε αυτά.

(1X2 = 2 μονάδες)

ΤΕΛΟΣ ΟΔΗΓΟΥ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ